

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา
และครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่างผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2
ตามความคิดเห็น ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขต
ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความ
คิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือ
ตอนล่าง โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า

1.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขต
ภาคเหนือตอนล่าง ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก
โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือข้อ 2 ข้อ 8 และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ข้อ 7

1.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขต
ภาคเหนือตอนล่าง ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดย
ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 4 และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ข้อ 11

1.3 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขต
ภาคเหนือตอนล่าง ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก
โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 7 และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ข้อ 4

1.4 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขต

ภาคเหนือตอนล่าง ด้านการนิเทศการศึกษาในภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 9 และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ข้อ 7 ข้อ 8

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่างโดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของสถานศึกษาพบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่างโดย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมากกว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน และความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมน้อยกว่าครูผู้สอน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1, 2, 5, 8, 10, 11 และข้อที่ 13 ส่วนข้อที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง

2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1, 3, 4, 11 และข้อที่ 13 ส่วนข้อที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง

2.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1, 3, 6, 4, 8, 9 และข้อที่ 10 ส่วนข้อที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง

2.2.4 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านการนิเทศการศึกษามีการบริหารงานน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้ความคิดว่ามีการบริหารงานน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีการศึกษาทำความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และกระบวนการนิเทศ จากผลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา โดยการจัดทำโครงการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาลำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่างพบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการศึกษา และการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และมีการบริหารงานด้านการนิเทศการศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาที่ทำให้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษามีการปรับเปลี่ยนกรอบแนวทางการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องซึ่งมีเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อให้สอดคล้องกับ

การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งนี้ได้รับอิทธิพลจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงทำให้ภารกิจการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องดำเนินไปให้ดีที่สุด ผลดังกล่าวสอดคล้องกับคำกล่าวของ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2542, หน้า 62) ได้กล่าวไว้ว่า “งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา” ซึ่งเป็นคำกล่าวที่ให้ความสำคัญต่องานวิชาการมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชม ตีบบุ่ง และคณะ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 1) ได้กล่าวถึงการศึกษารวมของสมิทธิและคณะ ว่า การให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งเป็นงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จากงานทั้งหมด 7 ด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ฤทธิบำรุง (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการดำเนินงานบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ นิตสุวรรณ (2548) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน มีเพียง 3 ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร แจ่มจำรัส (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามภารกิจสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ เรืองเชตต์ อดทนดี (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี พบว่า การบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด กลาง คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 มีภาระงานที่นอกเหนือจากการบริหารงานวิชาการหลายด้าน เช่น การบริหารงานด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานอาคารสถานที่ และด้านบริหารงานทั่วไป จึงทำให้การบริหารงานด้านนิเทศ

การศึกษาไม่ครอบคลุมกิจการการนิเทศตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ชำปัญญา และคณะ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ในทรรคนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทรรคนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิป อังคสุทธิพงษ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน/งานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา/โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ธรรมนิยม เพ็ชรพงษ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ สงวนศรี และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานการนิเทศภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่างโดย มีความคิดเห็นทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภารกิจและขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการเป็นกรอบงานที่ต้องปฏิบัติทุกวัน ซึ่งผู้บริหารทุกคนต้องผ่านการอบรมและการเรียนรู้ ที่ได้จากประสบการณ์การทำงาน และได้รับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดอยู่เสมอ จึงทำให้การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารงานวิชาการแต่ละงาน และผู้บริหารสูงสุดของสถานศึกษาต้องตระหนักว่าตนมีบทบาทเป็นผู้นำที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานเต็มความสามารถ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ธรรมนิยม เพ็ชรพงษ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า มีส่วนร่วมในงานวิชาการแตกต่างกัน และต่างจากงานวิจัยของ ศุภวรรณ นิตสุวรรณ (2548) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกัน และต่างกับงานวิจัยของ เรืองเขต อุดทนต์ (2548) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้าน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาแต่ละขนาดมีกรอบภารกิจการบริหารสถานศึกษาไม่เท่ากัน จึงทำให้การบริหารงานวิชาการมีความแตกต่างกันตามความสามารถการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งในแต่ละสถานศึกษามีผู้เกี่ยวข้องที่จะช่วยสนับสนุนมีจำนวนแตกต่างกันเป็นผลให้ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมนิยม เพ็ชรพงษ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ บุญชม ตีบบุ่ง และคณะ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และต่างจากงานวิจัยของ ประวิทย์ นำคณาคุปต์ และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร พบว่า มีปัญหาการบริหารงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และต่างจากงานวิจัยของ ประยูร แจ่มจรัส (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามภารกิจสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามภารกิจสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นใน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1, 2, 5, 8, 10, 11 และข้อที่ 13 ส่วนข้อที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาแต่ละขนาดมีบุคลากรแตกต่างกัน เช่น สถานศึกษาขนาดเล็กที่มีบุคลากรน้อยมีงานต้องทำมาก นอกจากนี้ยังมีหน้าที่อื่นๆ หลายด้าน ซึ่งมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ เห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สารแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ การสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนหรือประมวลการสอนในรายวิชาต่างๆด้วยตนเอง ของสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ นิตสุวรรณ (2548) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า มีการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา ทัพไพเราะ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ จิรัตติกา สงศรี และคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน

2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1, 3, 4, 11 และข้อที่ 13 ส่วนข้อที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารของแต่ละสถานศึกษามีความรู้ที่แตกต่างกัน และมีความสามารถ ประสบการณ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ดังผลการวิจัยที่พบว่าการส่งเสริมให้มีการรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การส่งเสริมให้มีการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ การส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูอย่าง และการจัดสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัทธนา ปิ่นเงินและคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 4 ในทรรศนะของผู้เรียน ครู และผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 1 พบว่า มีทรรศนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ นิตสุวรรณ (2548) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า มีการปฏิบัติงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกัน

2.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1, 3, 6, 4, 8, 9 และข้อที่ 10 ส่วนข้อที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละขนาดขาดการสนับสนุนในด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ตามภาระงานและหน้าที่ของแต่ละขนาดสถานศึกษา ซึ่งพิจารณารายชื่อพบว่า การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การติดตามดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชา การส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน การส่งเสริมให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ นิตสุวรรณ (2548) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า มีการปฏิบัติงานด้านการวัดการประเมินและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ แตกต่างกัน และแตกต่างจากงานวิจัยของ รุติศิริ บุณนารมย์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่าระดับสภาพการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน

2.2.4 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละขนาดได้กำหนดแนวทางในการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 14 ตัวบ่งชี้ที่ 6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ สงวนศรี และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานการนิเทศภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานการนิเทศภายในโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติงษ์ แพ่งไฉน และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ บุญยงค์ (2550) ได้ศึกษา เรื่อง การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก กลาง ใหญ่โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ จักรพันธ์ เตปิน และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตามทัศนะของครูผู้สอน พบว่า แตกต่างทุกด้าน โดยผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และต่างจากงานวิจัยของ ศุภวรรณ นิตสุวรรณ (2548) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า มีการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความคิดเห็น ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง ควรให้ความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษา โดยการส่งเสริมให้มีการศึกษาทำความเข้าใจในหลักการแนวคิด และกระบวนการนิเทศต่อบุคลากรในสถานศึกษา

3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านการนิเทศการศึกษาน้อยที่สุด สถานศึกษาจึงส่งเสริมและมีการพัฒนางานด้านดังกล่าว โดยการจัดโครงการอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน จัดทำคู่มือหรือเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาให้กับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการอบรมภายหลังที่สำเร็จหลักสูตร ว่ามีความสำเร็จในโครงการอบรมอย่างไร

2. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการในด้านอื่นๆ ให้ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการ

3. ควรนำเรื่องที่ศึกษาไปขยายผลและศึกษาในเขตพื้นที่อื่นที่นอกเหนือจากเขตภาคเหนือตอนล่าง

4. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลต่อการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษยานุศิษย์ ฯลฯ

5. ควรมีการศึกษาความต้องการในการพัฒนารูปแบบระบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา